

Александра Филиповић
Милица Матановић
Ана Перуновић-Ражнатовић

МУЗИЧКА АВАНТУРА

3

ПРИРУЧНИК ЗА
НАСТАВНИЦЕ/НАСТАВНИКЕ

Музичка култура за трећи
разред основне школе

Завод за уџбенике и наставна средства
ПОДГОРИЦА, 2024.

Александра Филиповић
Милица Матановић
Мр Ана Перуновић-Ражнатовић

МУЗИЧКА АВАНТУРА 3

Музичка култура
за трећи разред основне школе
ПРИРУЧНИК за наставнице/ наставнике

Издавач

Завод за уџбенике и наставна средства - Подгорица

За издавача

Мр Александра Хајдуковић, директорица

Главни уредник

Мр Радуле Нововић

Одговорни уредник

Лазо Лековић

Уредница

Биљана Мирановић

Рецензенти/рецензенткиње

Др Весна Вучинић
Мр Наташа Поповић
Мр Вера Марковић
Фран Вуљај
Радмила Бајковић

Лектура

Биљана Ђулафић

Коректура

Јасмина Радуновић

Дизајн

Милена Лакићевић

Прелом

Момчило Ћорсовић

Техничка уредница

Дајана Вукчевић

CIP – Каталогизација у публикацији
Национална библиотека Црне Горе, Цетиње

ISBN 978-86-303-2484-0
COBISS.CG-ID 30146308

Национални савјет за образовање, Рјешењем бр. 05/3-01-119/24-5099/9
од 16. 7. 2024. године, одобрио је овај приручник за употребу у основној школи.

Copyright © Завод за уџбенике и наставна средства – Подгорица, 2024.

САДРЖАЈ

ПРЕДГОВОР.....	5
Трећи разред	9
Химна Црне Горе – Ој свијетла мајска зоро.....	10
Што смо слушали и научили?.....	11
1. ТОНОВИ И МУЗИЧКИ ПОЈМОВИ	13
Киша	13
Тон	14
Понављање	15
Оркестар.....	16
Пијаниста.....	18
Композитор/композиторка.....	19
Погоди ко је?	20
2. НАРОДНО БЛАГО	21
Шетајући поред Љубовића (Црна Гора).....	21
Роса плете (Црна Гора)	22
Посакауша (Босна и Херцеговина).....	24
Нина, нона (Албанија).....	25
У Будиму граду (Србија).....	26
Јесте л' икад чули то? (Хрватска).....	28
3. ПЈЕВАМО О ПРИРОДИ И ДРУШТВУ	30
Јесења бројалица.....	30
Јесенска пјесма.....	32
Кућица.....	33
Небески пјесник.....	35

Тата.....	36
Вини Пу.....	38
Бременски музиканти.....	39
Чувај планету.....	42
Бака Мара.....	43
Ђед.....	45
Ко то пјева?.....	46
4. У СВИЈЕТУ ИНСТРУМЕНАТА	47
Кларинет.....	47
Виолончело.....	48
Харфа.....	49
Миш у позоришту (музичка прича).....	50
5. УЧИМО ДА СВИРАМО	52
Моја мама	52
Миш и плиш.....	53
Сњешко Бијелић	55
6. МУЗИЧКА СЛУШАОНИЦА	57
Музички жанр	57
На крилима филмске музике	58
ЛИТЕРАТУРА.....	60

ПРЕДГОВОР

Поштоване колегинице и колеге, пред вама је приручник за трећи разред основне школе којим су обухваћени исходи предвиђени Предметним програмом. Приручник је подијељен на шест поглавља, са различитим темама, које прате уџбеник.

На почетку наставе подсјетићемо ученице и ученике што смо научили у претходном (другом) разреду. У првом поглављу, **Тоновима и музичким пијмовима**, ученици и ученице стичу знања о новим појмовима музичког језика кроз ауторске пјесме креиране тако да свака обрађује неки музички појам (паузе, репетиција, диригент). У поглављу **Народно благо** обрађујемо народне пјесме из Црне Горе и из окружења. Разноврсне теме пјесама у поглављу **Пјевамо о природи и друштву** биће ученицима и ученицама веома интересантне, јер ће уз пјесме научити и неколико музичких игара. У **свијету инструмената** упознајемо још три инструмента, а на крају поглавља ученице и ученици, кроз музичку причу, слушно обнављају стечена знања о звучној боји појединих инструмената. Ново поглавље **Учимо да свирамо** уводи ученице и ученике у свијет самосталног креирања и извођења тонова на инструментима. У другом разреду су ученице и ученици учили да стварају и осмишљавају ритам, а сада имају прилику да стварају музику. На крају, планирале смо доживљајно слушање музике и Дневник слушања, који се налази у оквиру **Музичке слушаонице**. Осим доживљајног слушања, ученице и ученици имаће прилику и да се упознају са појмом музички жанр и примјерима филмске и популарне музике.

Посебна пажња посвећена је развоју музичких вјештина, а добар одабир бројалица, музичких игара, примјера за слушање и извођење ритма, допринијеће успјешној реализацији часа. У приручнику ћете наћи бројне практичне примјере и описе активности, с обзиром на то да је свака наставна тема детаљно описана, са исходима, методама рада и материјалом као што су нотни текстови пјесама, опис игара и бројалица, а звучне примјере пронаћи ћете уз помоћ QR кода. Приликом прикупљања материјала, трудиле смо се да буде креативан, иновативан, да развија дјечију машту и на тај начин буди код дјецe импулс за покретом, извођењем ритма и пјевањем мелодије.

Методска упутства у приручнику прате основна начела методике наставе музичке културе и општег су карактера, а детаљно су разрађена у оквиру наставних јединица. Напомињемо да редосљед наставних тема у уџбенику и приручнику не прати План рада, већ ће наставници и наставнице сами бирати и одредити вријеме реализације појединих тема.

За обраду нових наставних тема предвиђен је један наставни час. У зависности од ученичких могућности, интересовања и постигнућа могу се обрађивати на већем броју часова.

Вјерујемо да ће вам овај приручник бити драгоцен „алат“ и да ће помоћи у стварању маштовитог и креативног радног окружења. Желимо вам успјешан рад!

Ауторке

Методска упутства за реализацију часа

Када је ријеч о пјесмама за пјевање, у овом разреду, као и у претходном, обрађују се само по слуху. Код појединих корака у припремама, навеле смо само да се обрађују по методском поступку за обраду пјесме по слуху, а методски поступак наводимо овдје. Као што је познато, овај методски поступак се одвија по сљедећим фазама:

- припрема атмосфере за рад,
- подстицање размишљања и навођење на тему пјесме (овдје се често користи *brain storming* метода),
- извођење пјесме (наставница/наставник)
- анализа текста пјесме,
- пјевање пјесме по дјеловима, најчешће стих по стих (или ако је пјесма краћа – строфа по строфа),
- пјевање пјесме од почетка до краја.

Када је пјесма научена, избор је на наставници/наставнику да ли ће пјесму ученице и ученици пјевати индивидуално, у пару, у групи, по редовима. У овом узрасту, Програмом су предвиђене пјесме опсега до пет тонова, па смо се тиме и водиле, када су у питању обраде пјесме по слуху.

Код исхода „визуелно и слушно препознавање инструмената“ ослањамо се на оне инструменте које су ученици упознали у другом разреду, па од познатих примјера и започињемо рад на часу. Као што смо више пута истакле, најбоље је да имамо инструмент „уживо“, јер ученици тако најбоље упамте, а час је најуспјешнији ако имамо солисту – инструменталца, који ће демонстрирати све техничке могућности инструмента о којем се учи. У овом разреду обрађују се виолончело, кларинет и харфа. Будући да ученици и ученице у првом циклусу упознају доста инструмената, пожељно је планирати посјете културноинформативним центрима, позориштима, музичким школама, гдје би остварили непосредан контакт с оркестром и инструментима. Такође, пожељно је планирати и посјету Музичком центру, који се налази у Подгорици.

Исход који се односи на основне појмове музичког језика пружа нам бројне могућности за реализацију креативног (маштовитог) часа. За овај исход, уз примјере слушања музике, припремили смо разноврсне ритмограме, као и интересантне и сврсисходне музичке примјере.

Када говоримо о слушању музике, у овом разреду избор примјера је нешто другачији, па уз примјере умјетничке (класичне) музике, ученици и ученице

слушају примјере из филмске, популарне и музике за плес. Планиране посјете биоскопу треба искористити да на часу музичке културе ученице и ученици разговарају, промишљају, цртају и изнесу своје утиске о музици у одгледаном филму. Активности ученица и ученика треба базирати на осмишљавању прича, слика, покрета, описивању сопственог осјећаја и доживљаја музике при слушању, подстицати их да дају одговоре од којих сваки не мора бити тачан и тражени, већ је важан начин размишљања. Значајно је и да ученице и ученици карактер појединих примјера за слушање музике могу поистовјетити са карактером свог друга, другарице, кућним љубимцем, појавом у природи и тако даље, што је детаљно објашњено у припремама.

Послије одређених поглавља налазе се Музичке мозгалице које су осмишљене као својеврсна провјера знања, са задацима који на занимљив начин од ученика и ученица траже да повежу, допишу, нацртају, и на тај начин обнове стечена знања.

Трећи разред

(М. Матановић)

$\text{♩} = 82$

C C C F D6 G

До - бро - до - шли сви тре - ћа - ци, ка - жу да сте до - бри ћа - ци.

3

Ми сад зна - ње већ и - ма - мо, на - у - чи - ли да чи - та - мо.

5

Пи - ше - мо баш л'је - по сло - ва, а - ван - ту - ра сад је но - ва.

7

слу - шам, пје - вам, и - грам, сви - рам, ја у шко - ли баш у - жи - вам.

Исходи учења

Током учења ученик/ученица ће моћи да:

- пјева појединачно и у групи народне и умјетничке пјесме у обиму од пет тонова,
- обликује пјевачки глас и препознаје кретање гласа (навише-наниже), интонативно коригујући интерпретацију.

Звучни запис: умјетничка пјесма *Трећи разред*

Ток часа

1. корак/активност: Ученици и ученице разговарају о томе како су провели љетњи распуст, да ли су им недостајали другари, дружење и школа. Присјећају се пјесмама које су научили у другом разреду, разговарају о темама пјесмама и обнављају пјесму по избору, која ће уједно послужити за распјевавање.
2. корак/активност: Ученици и ученице посматрају уџбеник, уочавају да их сада кроз уџбеник воде Мила и Симо, који најављују нову пјесму. Заједно са наставницом/наставником описују пиктограме, а затим анализирају текст пјесме *Трећи разред*.
3. корак/активност: Наставница/наставник обрађује пјесму по методском поступку за обраду по слуху.
4. корак/активност: Ученици и ученице изводе научену пјесму индивидуално, у пару и у групи, по избору. Током пјевања обликују глас и коригују интерпретацију. Препознају кретање гласа (навише-наниже).

Химна Црне Горе Ој свијетла мајска зоро

Ој сви-је-тла мај-ска зо-ро, ој сви-је-тла мај-ска зо-ро,
мај-ко на-ша Цр-на Го-ро, мај-ко на-ша Цр-на Го-ро.

8

Си-но-ви смо твог сти-је-ња, и чу-ва-ри твог по-ште-ња, и чу-ва-ри
Док Лов-ћен-ској на-шој ми-сли
на-ша сло-га да-је кри-ла, би-ће гор-да, би-ће сла-вна до-мо-ви-на

15

твог по-ште-ња. Во-ли-мовас бр-да твр-да и стра-ви-чне ва-ше кла-нце,
на-ша ми-ла. Ри-је-ка ће на-ших ва-ла, у-ска-чу-ћи у два мо-ра,

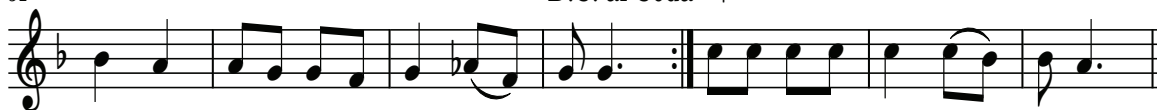
23

ко-ји ни-кад не по-зна-ше сра-мотно-га роп-ства лан-це. Мај-ко на-ша Цр-на
глас-но-си-ти о-ке-а-ну да је вје-чна Цр-на Го-ра. Глас-но-си-ти о-ке-

31

D.C. al Coda Φ

Го-ро, мај-ко на-ша Цр-на Го-ро. Да је вје-чна Цр-на Го-ра!
а-ну да је вје-чна Цр-на Го-ра.

Исходи учења

Током учења ученик/ученица ће моћи да:

- пјева државну химну,
- слушно препозна државну химну.

Звучни запис: Државна химна *Ој свијетла мајска зоро*

Ток часа

1. корак/активност: Ученици и ученице се распјевавају пјевајући научену пјесму *Трећи разред*.
2. корак/активност: Ученици и ученице слушају химну Црне Горе и препознају је. Разговарају о значењу и значају државне химне, подсјећају се у којим приликама се изводи и како се понашамо приликом њеног извођења. Наставница/наставник упућује ученике и ученице да погледају текст химне у уџбенику, а затим га анализирају.
3. корак/активност: Слједи обрада пјесме по методском поступку за обраду по слуху. Ученице и ученици пажљиво слушају и понављају пјесму, учећи је по дјеловима.
4. корак/активност: Ученици и ученице пјевају химну, интонативно коригујући своје пјевање. Изводе пјесму индивидуално или у групи.

Што смо слушали и научили?

Исходи учења

Током учења ученик/ученица ће моћи да:

- слушно и визуелно препозна и именује звучне боје гитаре, флауте и хармонике,
- пјева умјетничке и народне пјесме,
- слушно препозна предложене музичке примјере.

Звучни запис: Ф. Тарега: *Сјећање на Алхамбру*

К. Сен-Санс: *Птице*

А. Пјацола: *Либертанго*

Ток часа

1. корак/активност: Ученици и ученице се распјевавају пјесмом *Трећи разред*. Разговарају о тексту пјесме. Разговарају шта су из предмета Музичка култура научили у првом и другом разреду.
2. корак/активност: Наставница/наставник упућује ученике и ученице да отворе уџбеник на страни 7. Пажљиво посматрају илустрације и описују изглед инструмената, препознају их визуелно и обнављају стечена знања из другог разреда (раде задатак 1 – **Именуј инструменте**).

3. корак/активност: Наставница/наставник пушта звучне примјере Ф. Тарега: *Сјећање на Алхамбру*, К. Сен-Санс: *Птице* и А. Пјацола: *Либертанго*, са задатком да ученици и ученице препознају које су инструменте чули. У уџбенику, на страни 7, раде задатак 2 и повезују илустрацију са називом слушаног дјела/QR кодом.
4. корак/активност: Наставница/наставник пушта примјере за соло глас (дјечији) и хорску музику. Ученици и ученице пажљиво слушају са задатком да препознају гласове, а затим у уџбенику раде задатак број 3 и повезују илустрацију са називом слушаног дјела/QR кодом.
5. корак/активност: Ученици и ученице обнављају пјесме научене у првом и другом разреду (по избору).

1. ТОНОВИ И МУЗИЧКИ ПОЈМОВИ

Киша

(А. Филиповић)

Си - тна ки - ша па - да на град.

5 Ка - пље, ку - ца, чу - је се сад.

9 Ки - шо - бра - не ди - гни - те, жу - те, пла - ве,

13 сво - је гла - ве пок - риј - те по - жу - ри - те.

Исходи учења

Током учења ученик/ученица ће моћи да:

– правилно користи појам пауза.

Звучни запис: умјетничка пјесма *Киша*

Ток часа

1. корак/активност: Ученици и ученице се упјевавају на познатој пјесми. Разговарају о природи и појавама у природи. Изводе игру *Киша* и разговарају о звуковима.
2. корак/активност: Ученици и ученице слушају пјесму *Киша*. Када су преслушали пјесму, разговарају о тексту.
3. корак/активност: Ученици и ученице слушају звучни запис пјесме и са посебном пажњом слушају дио текста: ки - ша... па - да... ка - пље... ку - ца... Уочавају да последице ових слогова настају прекиди у пјевању. Наставница/наставник објашњава да се прекиди у пјевању и у музици називају паузе.
4. корак/активност: Наставник/наставница обрађује пјесму по методском

поступку за обраду по слуху. Када су научили пјесму, ученици и ученице је пјевају појединачно или у групи.

- корак/активност: Ученици и ученице пажљиво посматрају запис пјесме у уџбенику и анализирају паузу у сликовном запису.

Тон

(А. Филиповић)

$\text{♩} = 90$

D D A A D A D

Шта су, шта су то - но - ви? Хај - де ка - жи на - ма ти!

5 D D A A D A D

Не - ко сви - ра то - но - ве, ви - со - ке ил' ду - бо - ке.

9 D D A A D A D

Низ од ви - ше то - но - ва то је он - да ме - ло - ди - ја.

13 D D A A D A D

От - пје - ва - ти мо - же - те кра - тке, ду - ге то - но - ве.

Исходи учења

Током учења ученик/ученица ће моћи да:

- правилно користи појам тон,
- повезује текст пјесме са мелодијом.

Звучни запис: умјетничка пјесма *Тон*

Ток часа

- корак/активност: Ученици и ученице обнављају пјесме које су научили у другом разреду *Навише* – *наниже* и *Дуго* – *кратко*. Ученици и ученице разговарају о кретању мелодије, у овим пјесмама; присјећају се сликовних записа и кретања мелодије уз пјевање показују руком.
- корак/активност: Наставница/наставник изводи пјесму *Тон*, а ученици и ученице пажљиво слушају. Након одслушане пјесме, ученици и ученице посматрају и анализирају текст пјесме у уџбенику. Уз наговјештај наставнице/наставника, препознају ријеч тон. Наставница/наставник демонстри-

ра примјере за особине тона пјевајући различите висине, трајања, јачину и наводи их на закључке о особинама тона. **Тон** представља све што се одсвира на неком инструменту или што отпјева људски глас. Сваки тон има особине, и то: висину, јачину, трајање и боју.

- корак/активност: Слједи обрада пјесме по утврђеном методском поступку за обраду пјесме по слуху. Ученици и ученице анализирају и рашчлањују разлике у висини тона у понуђеном сликовном запису мелодије и повезују текст пјесме са мелодијом.

Понављање

(А. Филиповић)

$\text{♩} = 100$

Ка - да у - чиш не - што, то по - на - вљаш че - сто,
5 ви - ше пу - та, пар ми - ну - та, на - у - чи - ћеш ти.
9 По - но ви да зна - ње знаш, у - чиш ка - да по - на - вљаш,
13 по - но - ви за да - нас, ју - че, не - мој да те бри - ге му - че.

Исходи учења

Током учења ученик/ученица ће моћи да:

- правилно користи појам – знак за понављање.

Звучни запис: умјетничка пјесма *Понављање*

Ток часа

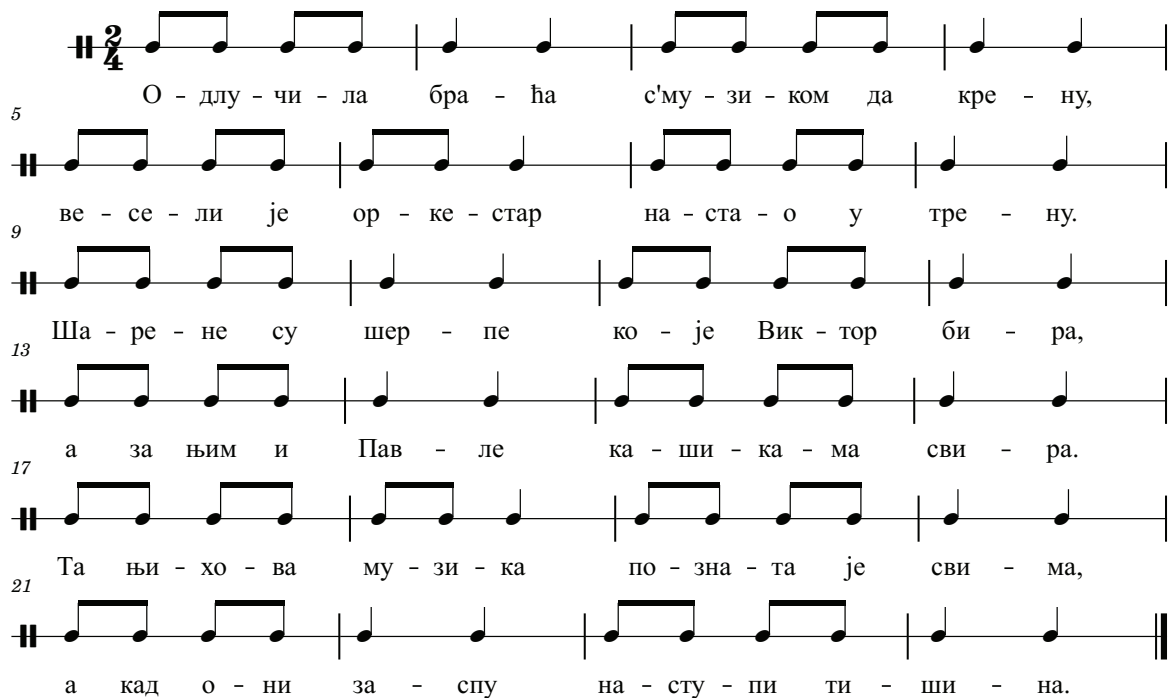
- корак/активност: Ученици и ученице се распјевавају на познатој пјесми. Разговарају о начину на који уче нешто ново, колико им је потребно времена да науче, да ли вјежбају и понављају више пута.
- корак/активност: Ученици и ученице слушају звучни примјер пјесме, анализирају текст, коментаришу и закључују да је понављање основа за добро учење.
- корак/активност: Слједи обрада пјесме по методском поступку за обраду по

слуху. Када су научили пјесму, наставница/наставник их наводи да примијете да се неки дјелови у пјесми понављају два пута. Ученици и ученице уочавају дио пјесме који се понавља и пјевају га. Наставница/наставник објашњава да се у музици користи знак којим се обиљежава дио који се понавља два пута. Упознаје их са изгледом знака и објашњава његов назив.

4. корак/активност: Наставница/наставник ће подијелити ученике и ученице у двије групе. Ученици и ученице заједно пјевају пјесму, а када дођу до репетиције, прва група пјева први пут, а друга група други пут дио пјесме који се понавља.

Оркестар (М. Матановић)

5 О - длу - чи - ла бра - ћа с'му - зи - ком да кре - ну,
9 ве - се - ли је ор - ке - стар на - ста - о у тре - ну.
13 Ша - ре - не су шер - пе ко - је Вик - тор би - ра,
17 а за њим и Пав - ле ка - ши - ка - ма сви - ра.
21 Та њи - хо - ва му - зи - ка по - зна - та је сви - ма,
а кад о - ни за - спу на - сту - пи ти - ши - на.

Исходи учења

Током учења ученик/ученица ће моћи да:

- изведе бројалице говорне и пјеване (на два тона) користећи изражајне елементе,
- свира на ритмичким инструментима Орфовог инструментаријума,
- изведе једноставне кореографије на игре са пјевањем.

Звучни запис: Ана Вујошевић: *Зажмури*

Хесус Гонзалес Рубио: *Мексички шешири*

Ток часа

1. корак/активност: Ученици и ученице слушају композицију *Зажмури* и препознају извођаче – соло глас уз пратњу хора. Присјећају се већ познатих појмова као што су хор и хоровађа.
2. корак/активност: Ученици и ученице слушају аудио-запис пјесме и уочавају да извођење соло гласа и хора прати група инструмената. Уз навођење наставнице/наставника, ученици и ученице закључују да се група извођача који заједно свирају на инструментима, назива оркестар.
3. корак/активност: Ученици и ученице пажљиво посматрају бројалицу *Оркестар* и анализирају текст. Повезују текст бројалице са свакодневним животом и активностима. Наставница/наставник изводи бројалицу дио по дио, ученици и ученице је прате, јасно артикулишући текст и користећи изражајне елементе. Понављају све док се не изведе прецизно и јасно.
4. корак/активност: Наставница/наставник ће подијелити ученицима и ученицама ритмичке инструменте Орфовог инструментаријума. Ученици и ученице осмишљавају и изводе ритмичку пратњу за бројалицу примјењујући метрику (наглашени и ненаглашени тактов дио).
5. корак/активност: Ученици и ученице слушају композицију *Мексички шешири*, коментаришу свој доживљај након слушања и осмишљавају кореографију уз помоћ наставнице/наставника.

Пијаниста

(М. Матановић)

Ка - да спу - сти ди - рку, тад на - пра - ви сви - рку.
5 Ко то дир - ке ди - ра? Ко то кла - вир сви - ра?
9 Пи - та - ње је ла - ко, сад по - ка - жи ка - ко,
13 ме - ло - ди - је ми - ра пи - ја - ни - ста сви - ра.

Исходи учења

Током учења ученик/ученица ће моћи да:

- изведе бројалице говорне и пјеване (два тона) користећи изражајне елементе,
- свира на ритмичким инструментима Орфовог инструментаријума.

Ток часа

1. корак/активност: Ученици и ученице слушају композицију са задатком да препознају инструмент. Када су препознали клавир, обнављају стечено знање о структури (дјеловима) клавира и боји тона.
2. корак/активност: Ученици и ученице читају текст бројалице *Пијаниста*, а затим га анализирају. Констатују да је пијаниста/пијанисткиња особа која свира клавир.
3. корак/активност: Наставница/наставник изводи бројалицу на два тона. Ученици и ученице пажљиво слушају извођење, посматрају сликовни запис у уџбенику и уочавају да ову бројалицу изводимо на различитим висинама, на два тона.
4. корак/активност: Слиједи обрада бројалице по предвиђеном методском поступку.
5. корак/активност: Наставница/наставник ће подијелити ученике и ученице у двије групе и додијелити им инструменте из Орфовог инструментаријума. Једна група може свирати мали бубањ, а друга штапиће. Ученице и ученици уз помоћ наставника/наставнице осмишљавају ритам за бројалицу.
6. корак/активност: Слиједи игра *Весели клавири*.

Опис игре:

У игри учествују сви ученици и ученице: продавац/продавачица клавира, купац и „клавири“. Када купац дође у продавницу, продавац/продавачица хвали своје клавире, а затим предлаже купцу да сам испроба како клавири свирају. Купац прстима прелази по диркама (могу бити замишљене дирке или по кољенима дјетета, на које је залијепљена клавијатура). Док купац свира, „клавир“ измишља мелодије. Кад купац испроба све клавире, процјењује који клавир најљепше свира и њега купује.

Композитор/композиторка

Исходи учења

Током учења ученик/ученица ће моћи да:

- наведе разлику између диригента/диригентике и композитора/композиторке, оркестра и инструмента.

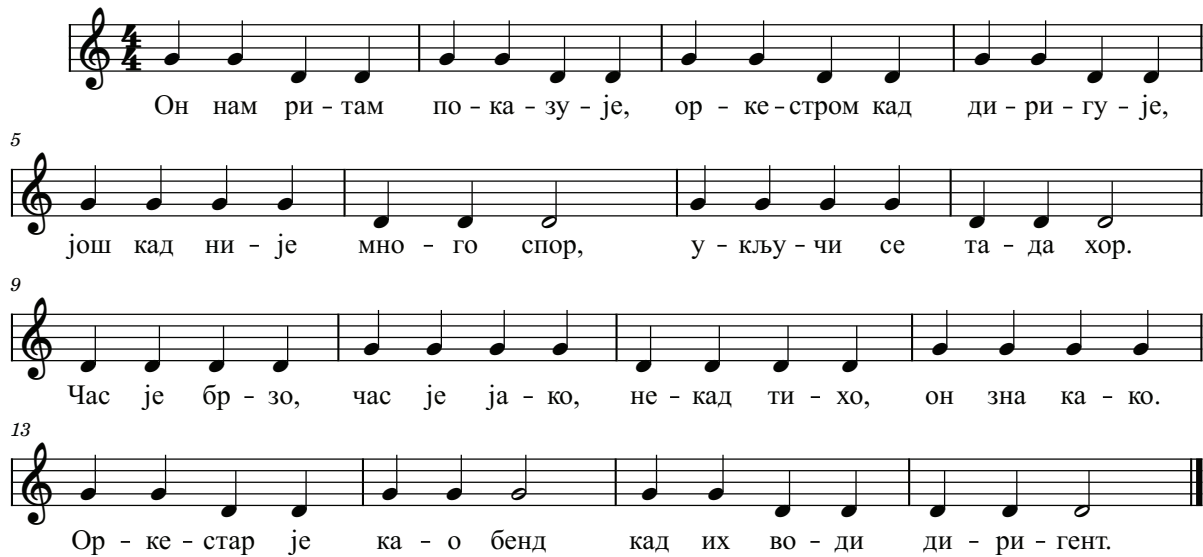
Звучни запис: В. А. Моцарт: *Мала ноћна музика*

Ток часа

1. корак/активност: На почетку часа ученици и ученице читају у уџбенику питалицу – допуњалку, чије је рјешење композитор.
2. корак/активност: Ученици и ученице слушају композицију В. А. Моцарта *Мала ноћна музика* са задатком да препознају извођаче. Ученици и ученице препознају више инструмената и закључују да композицију изводи оркестар. Наставница/наставник објашњава да музичка дјела пишу школовани музичари/музичарке које називамо композитори/композиторке. Музички примјер, који смо чули, написао је један од најзначајнијих композитора В. А. Моцарт, који је био и изузетан пијаниста.
3. корак/активност: Наставница/наставник говори интересантне податке из Моцартовог живота и упућује ученике и ученице да погледају фотографију композитора у уџбенику.
4. корак/активност: Наставница/наставник информише ученике и ученице да су се у прошлости компоновањем бавиле и жене. Једна од најпознатијих композиторки и пијанисткиња била је Клара Шуман, која је Моцартова дјела свирала са изузетном лакоћом. Ученици и ученице посматрају фотографију Кларе Шуман у уџбенику.
5. корак/активност: Ученице и ученици гледају видео-запис – извођење композиције В. А. Моцарта *Мала ноћна музика*, уочавају диригента, упоређују и објашњавају улогу диригента и композитора.

Погоди ко је?

(А. Филиповић)

Он нам ри - там по - ка - зу - је, ор - ке - стром кад ди - ри - гу - је,
5 још кад ни - је мно - го спор, у - кљу - чи се та - да хор.
9 Час је бр - зо, час је ја - ко, не - кад ти - хо, он зна ка - ко.
13 Ор - ке - стар је ка - о бенд кад их во - ди ди - ри - гент.

Исходи учења

Током учења ученик/ученица ће моћи да:

- наведе разлику између диригента и композитора, оркестра и инструмента,
- изведе бројалице говорне и пјеване (на два тона) користећи изражајне елементе.

Ток часа

1. корак/активност: Ученици и ученице обнављају стечена знања о појмовима оркестар, композитор, хор.
2. корак/активност: Наставница/наставник чита текст бројалице, са задатком да је ученици и ученице допуне. Ученици и ученице уписују ријеч диригент на одговарајуће мјесто у уџбенику, а затим објашњавају њено значење.
3. корак/активност: Слиједи обрада бројалице на два тона. Научену бројалицу ученици и ученице могу изводити уз свирање пратње на ритмичким Орфовим инструментима или користећи тијело као извор звука.
4. корак/активност: Ученици играју игру ДИРИГЕНТ.

Опис игре:

Наставник/наставница пушта музичке примјере умјетничке музике, док ученик или ученица глуми диригента/диригенткињу. Остали ученици и ученице глуме разне извођаче. Кад музика почне, диригент/диригенткиња диригује извођачима, при чему они морају покретима да имитирају инструменте, брзину и јачину извођења. Онај извођач који заостаје у извођењу, испада из игре.

2. НАРОДНО БЛАГО

Шетајући поред Љубовића

(народна пјесма из Црне Горе)

$\text{♩} = 80$
Cm Cm Fm Cm

Ше - та - ју - ћи по - ред Љу - бо - ви - ћа,

5 Fm G Cm G

за - љу - би се цу - ра у мла - ди - ћа.

9 Cm Cm Fm Cm

Ше - та - ју - ћи по - ред Љу - бо - ви - ћа,

13 Fm Cm G Cm G

Заљуби се, није мала шала,
она му је љубав обећала. (2x)

Исходи учења

Током учења ученик/ученица ће моћи да:

- пјева појединачно и у групи народне пјесме у обиму од пет тонова,
- обликује пјевачки глас и препознаје кретање гласа (навише-наниже), интонативно коригујући интерпретацију.

Звучни запис: џез обрада пјесме *Шетајући поред Љубовића* у извођењу Марије Божовић

Ток часа

1. корак/активност: Ученици и ученице се распјевавају познатом пјесмом, интонативно коригујући своје пјевање, пазећи на интонацију.
2. корак/активност: Ученици и ученице пажљиво прате музику и текст пјесме *Шетајући поред Љубовића*. Наставница/наставник објашњава да се брдо Љубовић налази у Подгорици и да пјесма описује двоје младих људи који су се завољели. Ученици и ученице схватају да је ријеч о народној пјесми, анализирају текст пјесме и уочавају повезаност слогова, ријечи и фраза са мелодијом.
3. корак/активност: Наставница/наставник изводи пјесму *Шетајући поред Љубовића*, а затим је обрађује по методском поступку за обраду по слуху. Када је пјесма научена, ученици и ученице је изводе појединачно или у групи.
4. корак/активност: Ученици и ученице слушају џез обраду научене пјесме, коју изводи црногорска пјевачица Марија Божовић. Послије одслушаног примјера упоређују два различита извођења пјесме. Уз помоћ наставнице/наставника закључују да су у овом примјеру чули трубу, гитару, бубњеве, који се користе у различитим врстама музике. Наставница/наставник објашњава да други примјер припада врсти популарне музике која се зове џез, а о којој ће детаљније учити у вишим разредима.

Роса плете

(народна пјесма из Црне Горе)

$\text{♩} = 120$

Ро-са пле-те ру-се ко-се, де-де Ро-ле, Ро-ле, де-де ја-ње мо-је.

Роса мајци говорила,
деде Роле, Роле,
деде јање моје.
„Удаји ме, мајко моја!“
деде Роле, Роле,
деде јање моје!
Удаћеш се, кајаћеш се
деде Роле, Роле,
деде јање моје!

Исходи учења

Током учења ученик/ученица ће моћи да:

- пјева појединачно и у групи народне пјесме у обиму од пет тонова,
- повезује текст пјесме са мелодијом,
- свира на ритмичким инструментима Орфовог инструментаријума,
- слушно препозна глас дјетета и одраслих (мушки, женски глас).

Звучни запис: народна пјесма *Роса плете* из IX руковети С. Ст. Мокрањца

Ток часа

1. корак/активност: Ученици и ученице се распјевавају познатом народном пјесмом.
2. корак/активност: Ученици и ученице слушају пјесму *Роса плете*. Посматрају текст пјесме у уџбенику, анализирају га и примјећују непознате ријечи (*русе косе, припјев деде Роле...*). Утврђују да је народна пјесма из Црне Горе.
3. корак/активност: Слиједи обрада по методском поступку за обраду пјесме по слуху. Ученици и ученице пјевају и у сликовном запису повезују промјене слогова текста пјесме са кретањем мелодије.
4. корак/активност: Наставница/наставник ће подијелити ученицима и ученицама ритмичке инструменте Орфовог инструментаријума (звечке, бубњиће, штапиће, звончиће), а ученици и ученице осмишљавају ритмичку пратњу уз научену пјесму уз помоћ наставнице/наставника, који их подстиче и наводи, откуцавајући прву тактову добу.
5. корак/активност: Ученици и ученице слушају снимак пјесме *Роса плете* из IX руковети С. Ст. Мокрањца. Наставница/наставник их наводи на закључак да је то иста пјесма коју су научили на овом часу, али и да слушно препознају извођаче – глас дјетета или одрасле особе, глас солисте или гласове у хору.

Поскакуша

(народна пјесма из Босне и Херцеговине)

$\text{♩} = 100$

По - и - грај - мо о - ву и - гру, а, ха, ха, о - ву и - гру,

5
е, хе, хе, о - ву и - гру хај, хај, хај.

Ову игру поскакушу, а-ха-ха,
поскакушу, е-хе-хе, поскакушу, хај-хај-хај.
Да видимо ко ће боље, а-ха-ха,
ко ће боље, е-хе-хе, ко ће боље, хај-хај-хај.

Исходи учења

Током учења ученик/ученица ће моћи да:

- пјева појединачно и у групи народне пјесме у обиму од пет тонова,
- изведе поскочицу поштујући ритам и темпо,
- свира на ритмичким инструментима Орфовог инструментаријума.

Звучни запис: народна пјесма *Поскакуша*

Ток часа

1. корак/активност: Ученици и ученице се распјевавају пјесмом *Шетајући поред Љубовића*, разговарају о народном стваралаштву, богатству и различитостима народа који живе у Црној Гори. Присјећају се познатих народних пјесама.
2. корак/активност: Ученици и ученице слушају народну пјесму *Поскакуша*. Анализирају текст и констатују да потиче из Босне и Херцеговине.
3. корак/активност: Слиједи методски поступак за обраду пјесме по слуху.
4. корак/активност: Ученици и ученице гледају са Јутјуба кореографију у извођењу КУД-а и према датим корацима уче кореографију.
5. корак/активност: Наставница/наставник ће подијелити ученицима и ученицама инструменте Орфовог инструментаријума по избору (звечке, бубњиће, штапиће, звончиће), а ученици и ученице осмишљавају и изводе ритмичку пратњу на научену пјесму уз помоћ наставнице/наставника која их подстиче и наводи, ударајући дланом о длан прву тактову добу.

Нина, Нона

(народна пјесма из Албаније)

Умјерено

Ни - на, на - на, љу - љам мо - га си - на,
Ni - na po - na, ro - t' per - kun - di dja - lin

сан га хва - та, на - на ни - на,
tem' - рое mer' - ка гју' - ми.

Исходи учења

Током учења ученик/ученица ће моћи да:

- пјева појединачно и у групи народне пјесме у обиму од пет тонова,
- својим ријечима опише карактер композиције,
- користи цртеже, покрет или наративно покаже/опише лична размишљања, слике и осјећања на музичке примјере примјерене узрасту.

Звучни запис: народна пјесма *Нина, нона*

Лаку ноћ, децо (са Јутјуб канала)

Ток часа

1. корак/активност: Ученици и ученице разговарају о темама дјечијих пјесама и наводе да су то често: игра, родитељи, пријатељи, животиње. Објашњавају да дјечије пјесме најчешће имају бржи темпо, покретљив ритам, пјевају се некада тихо, а некада гласно. Такође, описују и посебну врсту пјесме која се пјева дјеци пред спавање и најчешће је њежна, мирне мелодије, спора и тиха, због своје намјене.
2. корак/активност: Ученици и ученице слушају пјесму *Нина, нона* са задатком да препознају о којој врсти пјесме се ради. Препознају успаванку и наводе како су дошли до овог закључка.
3. корак/активност: Наставница/наставник чита пјесму, а ученици и ученице последије пажљивог слушања, закључују да је пјесма писана на албанском језику. Наставница/наставник чита препјев пјесме.
4. корак/активност: Слиједи обрада по методском поступку за обраду пјесме по слуху.
5. корак/активност: Ученици и ученице слушају пјесму *Лаку ноћ, децо*, препознају гласове и инструменте и препричавају текст пјесме. Ријечима, сликом или покретом описују личне мисли и осјећања. На примјер, осмишљавају лагане покрете и крећу се у складу са мелодијом и текстом пјесме.

У Будиму граду

(народна пјесма из Србије)

$\text{♩} = 120$

C G C G C G

mf

У Бу - ди-му гра - ду чу - дно чу - до ка - жу: Хм! Хм!

11

Јел' и - сти - на, чу - дно чу - до ка - жу!

Миш посеја проју по јежеву пољу.
Хм, хм, је л' истина, по јежеву пољу!
Нарасла је проја мишу до колена,
Хм, хм, је л' истина, мишу до колена!
Мишу до колена, жаби до рамена,
Хм, хм, је л' истина, жаби до рамена!

Исходи учења

Током учења ученик/ученица ће моћи да:

- пјева појединачно и у групи народне пјесме у обиму од пет тонова,
- повезује текст пјесме са мелодијом,
- свира на ритмичким инструментима Орфовог инструментаријума,
- слушно препозна глас дјетета и одраслих (мушки, женски глас).

Звучни запис: народна пјесма *У Будиму граду* С. Ст. Мокрањац II руковет

Ток часа

1. корак/активност: Ученици и ученице се распјевавају познатом народном пјесмом (по избору). Разговарају о теми изведене пјесме.
2. корак/активност: Ученице и ученици пажљиво слушају пјесму *У Будиму граду*. Након тога анализирају текст и примјећују да је шаљив.
3. корак/активност: Следи обрада по методском поступку за обраду пјесме по слуху. Ученици и ученице пажљиво слушају пјесму и повезују слоге текста са мелодијом.
4. корак/активност: Када је пјесма научена, ученици и ученице осмишљавају

ритам на инструментима Орфовог инструментаријума по избору.

5. корак/активност: Ученици и ученице слушају пјесму *У Будиму граду* из II руковети С. Ст. Мокрањаца, са задатком да препознају извођача/извођаче. Наставница/наставник наводи и усмјерава ученике и ученице на закључак да пјесму изводи више пјевача (мјешовити хор, хор одраслих), за разлику од пјесме у којој се распознају дјечији и глас одрасле особе. Ученици и ученице уочавају сличности и разлике између пјесме коју су пјевали и слушали, а наставница/наставник саопштава да је народна пјесма послужила Стевану Стојановићу Мокрањцу да напише композицију коју изводи више гласова (хор).

Јесте л' икад чули то?

(народна пјесма из Хрватске)

$\text{♩} = 80$

Ко - њић тје - ра ко - чи - ја - ша, зе - ко го - ни пса бун - да - ша.

5
О - хо - хо, о - хо - хо, је - стел' и - кад чу - ли то?

Пиле учи коку нашу,
трава пасе краву вашу.
О-хо-хо, о-хо-хо,
јесте л' икад чули то?

Исходи учења

Током учења ученик/ученица ће моћи да:

- пјева појединачно и у групи народне и умјетничке пјесме у обиму од пет тонова у 2/4 и 3/4 такту,
- обликује пјевачки глас и препознаје кретање гласа (навише-наниже), интонативно коригујући интерпретацију,
- свира на ритмичким инструментима Орфовог инструментаријума.

Звучни запис: народна пјесма *Јесте л' икад чули то?*

Ток часа

1. корак/активност: Ученици и ученице се распјевавају познатом народном пјесмом (по избору). Разговарају о догађају, времену и мјесту њеног настанка.
2. корак/активност: Ученици и ученице слушају пјесму *Јесте л' икад чули то*, а затим анализирају текст из уџбеника. Утврђују да је пјесма народна и да потиче из Хрватске. Наставница/наставник објашњава непознате ријечи у тексту: *кочијаш* (особа која вози кочију) и *бундаш* (врста пса). Уочавају да је текст пјесме шаљив.
3. корак/активност: Слиједи обрада по методском поступку за обраду пјесме по слуху. Када је пјесма научена, ученици и ученице пјевају пјесму индивидуално и у групи.

4. корак/активност: Ученици и ученице преслушавају пјесму са Јутјуба, а затим препознају инструменте који се чују у пјесми (клавир и звечке).
5. корак/активност: Наставница/наставник ће подијелити инструменте Орфовог инструментаријума – звечке и триангле, а ученици и ученице уочавају ритам (веће и мање симболе). Уз помоћ наставнице/наставника, изводе ритам и то у дијелу текста о-хо-хо на трианглима, а остали дио пјесме на звечкама.

6.

3. ПЈЕВАМО О ПРИРОДИ И ДРУШТВУ

Јесења бројалица (А. Филиповић)

На - бра - ли смо кру - шке, шљи - ве, у ба - шти код ма - ле И - ве.

5
Ба - ба пра - ви пек - ме - за, би - ће пу - на тр - пе - за.

9
Да све про - ђе вр - ло гла - тко ба - ба пра - ви сок и сла - тко.

Исходи учења

Током учења ученик/ученица ће моћи да:

- изведе бројалице говорне и пјеване (два тона) користећи изражајне елементе,
- свира на ритмичким инструментима Орфовог инструментаријума,
- користећи цртеже, покрет или говор, (наративно) покаже/опише лична размишљања, слике и осјећања на слушане музичке примјере.

Звучни запис: А. Вивалди: *Јесен*

Ток часа

1. корак/активност: Ученици и ученице разговарају о годишњим добрима, коментаришу да је стигла јесен, описују промјене у природи и златне плодове које нам доноси.
2. корак/активност: Анализирају текст *Јесење бројалице* у уџбенику.
3. корак/активност: Наставница/наставник изводи бројалицу на два тона, јасно артикулишући текст, користећи изражајне елементе и мелодијски покрет гласа (два тона). Ученици и ученице понављају бројалицу. Наставница/на-

ставник ће посебну пажњу усмјерити на правилно акцентовање ријечи приликом изговарања текста

4. корак/активност: Наставница/наставник ће подијелити ритмичке инструменте ученицима и ученицама (штапиће и триангле). Према добијеним инструментима дијеле се у двије групе. Једна група ће изводити ритам на трианглима, а друга на штапићима. Група са трианглима изводи ритам када наступа тон ми, а друга група на штапићима када наступа тон до. Уз помоћ наставнице/наставника примјењују музичку метрику, пазећи на наглашени и ненаглашени тактов дио.
5. корак/активност: Ученици и ученице пажљиво слушају музички примјер Јесен А. Вивалдија. Први задатак је да препознају извођаче (гудачки оркестар). Када су препознали, слушају примјер други пут, са задатком да током слушања размишљају о карактеру дјела. Ученици и ученице објашњавају својим ријечима да су препознали сјетна осјећања. Наставница/наставник показује контрастне илустрације, а ученици и ученице се одлучују за ону која приказује јесен и образлажу свој избор. Наставница/наставник на табли записује назив дјела и име композитора. Ученици и ученице цртају/сликају свој доживљај слушаног дјела.

Јесенска пјесма

(В. Стојанов)

$\text{♩} = 60$

Ти - хо, ти - хо па - да лист за ли - стом жут.

5 По - кри - о је ста - зе, це - сте, шум - ски пут.

9 Вје - тар гра - не љу - ља, њеж - но к'о у сну,

13 бла - ги мир је шу - му о - бу - зе - о сву.

Нестале су птице далеко на југ,
Отишле са сунцем, пут је њихов дуг.
Песме нема више, свуда влада мук,
Само жуто лишће тужно пада свуд.

Исходи учења

Током учења ученик/ученица ће моћи да:

- пјева појединачно и у групи народне и умјетничке пјесме у обиму од пет тонова у 2/4 и 3/4 такту,
- интерпретира пјесму уважавајући изражајне елементе: темпо (брзо-споро), динамика (тихо-гласно),
- обликује пјевачки глас и препознаје кретање гласа (наниже-навише), интонативно коригујући интерпретацију.

Звучни запис: умјетничка пјесма *Јесенска пјесма*

Ток часа

1. корак/активност: Наставница/наставник упућује ученике и ученице на причу

- о годишњим добима, разговарају о промјенама у природи, плодовима које нам дарују, како се осјећамо и шта се све мијења.
- корак/активност: Слиједи распјевавање и обрада *Јесенске пјесме* по методском поступку за обраду пјесме по слуху.
  - корак/активност: Ученици и ученице пјевају пјесму и уочавају кретање мелодије. Описују покретима руку када мелодија иде навише (подижу руке) и иде наниже (спуштају руке). Затим ће наставница/наставник затражити од ученика и ученица да приликом наредног пјевања научене пјесме праве разлику у јачини – када се мелодија креће навише пјевају једном јачином, а наниже другом. Ученици и ученице осмишљавају јачину пјевања у односу на текст и кретање мелодије.

Кућица

(непознати аутор)

Жао ми је, људи моји,
што моја кућица усправно не стоји.

Моја је кућица стварно крива,
вјетар је љуља, једва је жива.

Олуја се снажна на њу обрушила,
све док је није на крају срушила.

Исходи учења

Током учења ученик/ученица ће моћи да:

- изведе једноставне кореографије на игре,
- слушно препозна глас дјетета и одраслих (мушки, женски глас).

Звучни запис: одломак из мјузикла *Мери Попинс, Димничари*

Ток часа

- корак/активност: Ученици и ученице описују своју кућу, кућицу свог љубимца.
- корак/активност: Наставница/наставник чита текст пјесме и објашњава покрете. Ученици и ученице уче текст, понављају покрете, а када су их савладали, играју игру.

Опис игре:

Жао ми је, људи моји,
што моја кућица усправно не стоји,

(Ученици обликују рукама кућу са оштрим кровом накривљеним на десну страну.)

Моја је кућица стварно крива,
вјетар је љуља, једва је жива.

(Ученици окрећу руке на лијеву страну.)

Олуја се снажна на њу обрушила,
све док је није на крају срушила.

(Дувају у кућицу од руку, а када је сруше пљесну јако дланом о длан.)

3. корак/активност: Након завршене игре ученици и ученице гледају одломак из мјузикла *Мери Попинс, Димничари* а затим коментаришу и описују одгледани видео.
4. корак/активност: Ученици и ученице слушају исти музички примјер на нашем језику, у извођењу дјечијег хора, уз упутство наставника/наставнице да препознају врсту хора (дјечији).

Небески пјесник

(М. Матановић)

$\text{♩} = 75$
Dm Dm

Ти - хо пред крај да - на, из - над пти - ч'јег гн'је - зда

з А А7 Dm А Dm

сја - јне па - ли зра - ке што сја - је по - пут зв'је - зда.

Стидљиво се шуња,
зв'јездама га зове,
заједно по небу,
они ће да плове.

Небески тај пјесник,
небом ноћас кружи,
витез тај са неба
са зв'јездама се дружи.

После дуге шетње,
савлада га сан,
мјесец се уморио,
тад свануо је дан.

Исходи учења

Током учења ученик/ученица ће моћи да:

- пјева појединачно и у групи народне и умјетничке пјесме у обиму од пет тонова у 2/4 и 3/4 такту,
- интерпретира пјесму уважавајући изражајне елементе: темпо (брзо-споро), динамика (тихо-гласно),
- обликује пјевачки глас и препознаје кретање гласа (наниже-навише), интонативно коригујући интерпретацију,
- својим ријечима опише карактер различитих композиција.

Звучни запис: умјетничка пјесма *Небески пјесник*

Л. ван Бетовен: *Мјесечева соната*

Ток часа

1. корак/активност: Ученици и ученице рјешавају питалицу коју им поставља наставница, а рјешење је МЈЕСЕЦ.
(Ноћу хода, ноћу сјаји / на твој јастук, сјенку стави. / И док сунце мирно спава, / он твоје лице обасјава. Ко је ОН?)
Распјевају се пјесмом Мјесец која је научена у другом разреду.
2. корак/активност: Наставница/наставник изводи пјесму *Небески пјесник*. Ученици и ученице читају текст из уџбеника и анализирају га. Уочавају кретање мелодије пратећи сликовни запис у уџбенику.
3. корак/активност: Слиједи обрада пјесме *Небески пјесник* по методском поступку за обраду по слуху. Ученици и ученице изводе пјесму појединачно и у групи.
4. корак/активност: Ученици и ученице слушају композицију Л. ван Бетовена *Мјесечева соната*. Послије првог слушања препознају инструмент који изводи дјело (клавир). Код другог слушања, уочавају карактер дјела – миран, њежан, сјетан. Код трећег слушања, наставница/наставник ће затражити од ученика и ученица да замисле доба дана којем би определијели овакав примјер (ноћ). Наставница/наставник упућује ученике и ученице у назив дјела, а затим ученици и ученице свој доживљај илуструју у Дневнику слушања.

Тата

(М. Матановић)

$\text{♩} = 80$
C G C G C G

Су-пер хе - рој мог дје-тињ - ства, он је ме-ни ја - ко ва - жан

5 C G C C C C
мој је та - та да - са пра - ви и мно - го је сна - жан.

Тата с' нама свира, пјева,
и не воли он галаму,
воли мене и мог брата,
а посебно маму.

Тата зна да пише пјесме,
прави торте, па и чесме
и у крило мене стави,
мајстори смо прави.

Једва чекам да он дође,
из далека корак чујем,
ја сам тада много срећан,
Он за мене ту је.

Исходи учења

Током учења ученик/ученица ће моћи да:

- пјева појединачно и у групи народне и умјетничке пјесме у обиму од пет тонова у 2/4 и 3/4 такту,
- обликује пјевачки глас и препознаје кретање гласа (наниже-навише), интонативно коригујући интерпретацију,
- разговара са другима о свом доживљају музике и аргументује га.

Звучни запис: умјетничка пјесма *Тата*

Хор *Звјездице* и Б. Ђукановић: *Тата, угаси мрак* (Јутјуб)

Ток часа:

1. корак/активност: Ученици и ученице рјешавају питалицу коју им поставља наставница/наставник, а рјешење је МЈЕСЕЦ. (Ноћу хода, ноћу сјаји / на твој јастук, сјенку стави. / И док сунце мирно спава, / он твоје лице обасјава. Ко је ОН?) Распјевају се пјесмом Мјесец која је научена у другом разреду
2. корак/активност: Ученици и ученице слушају звучни запис пјесме *Тата*, а затим посматрају и анализирају текст из уџбеника.
3. корак/активност: Слиједи обрада пјесме по методском поступку за обраду по слуху. Приликом обраде наставница/наставник упућује ученице и ученике да обликују пјевачки глас и интонативно коригује њихово пјевање.
4. корак/активност: Ученици и ученице слушају пјесму *Тата, угаси мрак* коју изводе Хор *Звјездице* и солисткиња Бојана Ђукановић. Затим упоређују на који је начин описан тата у обје пјесме.

Вини Пу

(М. Матановић)

$\text{♩} = 100$

D A A D

У шу - ми жи - ви, сви га до - бро зна - ју,

3 G D D A D

во - ли мед и при - ја - те - ље, и - ме му је Пу.

Тај жути меда
воли да се шали.
Али меда највише
од свега воли мед.

Најбољи његов
пријатељ је Праслин.
Ту су: тигар, кенгур, сова,
прави мали тим.

Исходи учења

Током учења ученик/ученица ће моћи да:

- обликује пјевачки глас и препознаје кретање гласа (навише-наниже), интонативно коригујући интерпретацију,
- пјева појединачно и у групи народне и умјетничке пјесме у обиму од пет тонова у 2/4 и 3/4 такту,
- повезује текст пјесме са мелодијом.

Звучни запис: умјетничка пјесма *Вини Пу*

Ток часа

1. корак/активност: Ученици и ученице разговарају о причи Вини Пу коју су обрађивали на часовима црногорског-српског, босанског, хрватског језика и књижевности, наводе ликове и њихове особине. Наводе ко је њихов омиљени лик и објашњавају зашто.
2. корак/активност: Ученици и ученице читају текст пјесме Вини Пу из уџбеника, а затим га анализирају.
3. корак/активност: Слиједи обрада по методском поступку за обраду пјесме по слуху.
4. корак/активност: Ученици и ученице пјевају пјесму индивидуално и у групама, по избору.
5. корак/активност: Када су савладали пјесму, изводе је према сликовном запису из уџбеника и уочавају повезаност слогова и ријечи са кретањем мелодије.

Бременски музиканти

(М. Матановић)

$\text{♩} = 90$

Ри - је - ши - о ма - га - рац да и - де по св'је - ту,

5 пас му се при - дру - жи - о да и - ду у ду - е - ту.

9 Ма - чка ста - рог сре - то - ше, а он - да и п'је - тла,

13 пред њи - ма је бли - ста - ла ка - ри - је - ра св'је - тла.

17 Љу - ди су се пи - та - ли шта им на ум па - ло,

21 о - ни су о - длу - чи - ли да за - пје - ва - ју ма - ло.

25 Ла, ла, ла, ла, ла, ла, ла, ла, ла, ла, ла, ла,

29 ла, ла, ла, ла, ла, ла, ла, ла, ла, ла, ла.

Исходи учења

Током учења ученик/ученица ће моћи да:

- обликује пјевачки глас и препознаје кретање гласа (навише-наниже), интонативно коригујући интерпретацију,
- пјева појединачно и у групи народне и умјетничке пјесме у обиму од пет тонова у 2/4 и 3/4 такту,
- повезује текст пјесме са мелодијом,
- својим ријечима опише карактер различитих композиција.

Звучни запис: К. Сен Санс: *Карневал животиња (Магарац, Кокошке и пијетлови)*

Ток часа

1. корак/активност: На почетку часа ученици и ученице играју музичку игру.

Опис игре:

Дјеца се поређају у круг, а наставница/наставник сваком дјетету шапатом саопшти коју ће животињу опонашати (пиле, птића, маче, паче...). Дијете које ће погађати сједи са затвореним очима у средини круга и каже: „Запјевај птићу“ или „Запјевај, маче“ или „Запјевај, пиле“. Оглашава се дијете из круга са „џив-џив“, „мјауу“ или „пију-пију“. Дијете које је у средини треба да погоди ко се огласио.

2. корак/активност: Ученици и ученице слушају *Причу о Бременским музикантима* браће Грим:

Стари магарац, осјећајући да му се ближи крај, јер је газда незадовољан његовим радом, одлучује да пође у Бремен и тамо постане градски музичар. Уз пут му се придружују пас, мачка и пијетао, који живе у сличним околностима у својим домаћинствима. Сви они имају намјеру да у Бремену постану музичари. Кад се смрачило, они стану да преспавају у шуми. Међутим, пијетао угледа свјетло у даљини и они сви одлуче да крену тамо у потрази за бољим преноћиштем. Кад су стигли до куће, угледали су у њој банду разбојника како се госте. Онда се попну један на другога: пас на магараца, мачка на пса, пијетао на мачку и крену да њачу, лају, мјаучу и кукуричу из све снаге. Од тога се разбојници преплаше и побјегну, а четири пријатеља у кући нађу храну и пријатно преноћиште. Нешто касније, разбојници пошаљу једног од њих назад, у извидницу. Он уђе у замрачену кућу и једино угледа мачје очи за које је мислио да су остаци огњишта. Кад им се приближи, мачка га огребе, магарац ритну, пас уједе, а пијетао закукурика. Разбојник се јако препаде и побјеже. Од тада се разбојници нису више појављивали, а четири пријатеља су у кући живјели спокојно и срећно.

3. корак/активност: Након прочитане приче ученици и ученице анализирају радњу. Наставница/наставник наводи ученике и ученице да кажу на који начин се оглашавао/пјевао магарац, а како пас, мачак и пијетао (шаливо).

4. корак/активност: Ученици и ученице читају и анализирају текст пјесме. Слиједи обрада пјесме по методском поступку за обраду по слуху.
5. корак/активност: Ученици и ученице слушају композицију К. Сен Санса *Магарац*. Током слушања наставница/наставник их наводи да сами закључе коју животињу је композитор описао музиком и уписују назив композиције (уџбеник стр. 34) на линији. Након тога слушају композицију *Кокошке и пијетлови*, истог композитора, са истим задатком.

Приједлог: Може се припремити драматизација пјесме *Бременски музиканти* и извести на једној од одјељењских приредби.

Чувај планету

текст: Ј. Богојевић-Мартинковић,

музика: М. Папић

Свако годишње доба своје љепоте носи.
Љето – море и сунце, зима пахуље у коси,
прољеће ливаду цвјетну, висибабу и ласту,
а јесен воћке зреле што на дрвећу расту.

Година тако цијела на шарени мозаик личи
и свако годишње доба љепотама се дичи.
Таласи плави што пјене, гране у лишће одјевене,
дио су земаљског шара који нам природа ствара.

Зато чувај планету на којој растеш и живиш
и немој престати никада природи да се дивиш,
јер си ти као дијете најљепши дио планете.

Исходи учења

Током учења ученик/ученица ће моћи да:

- изведе једноставне кореографије на игре са пјевањем,
- импровизује покрете слушајући музичке примјере из школског садржаја за трећи разред.

Звучни запис: умјетничка пјесма *Чувај планету*

Ток часа

1. корак/активност: Ученици и ученице разговарају о очувању животне средине, на који начин се загађује природа и шта можемо учинити како бисмо је сачували.
2. корак/активност: Ученици и ученице слушају звучни запис пјесме, а после је преслушаног примјера разговарају о тексту и анализирају га.
3. корак/активност: Ученици и ученице слушајући пјесму, уз помоћ наставнице/ наставника, осмишљавају кореографију која прати текст пјесме. Свој доживљај могу изразити и ликовним приказом. Такође, од рециклираног материјала могу направити инструменте.

Бака Мара (непознати аутор)

Умјерено

Хеј, гле у шу - ми ку - ђа - ста - ра, ту е - то жи - ви ба - ка Ма - ра са се - дам си - но - ва,

и сви без о - бр - ва, са о - ва - квим гла - ва ма, са о - ва - квим у - ши - ма,

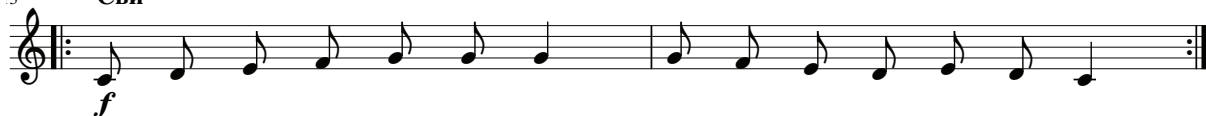
са о - ва - квим о - чи - ма, са о - ва - квим бра - да - ма.

Соло

Све што са - да ра - дим ја, не - ка ра - де дје - ца сва.

Сви

Све што са - да ра - диш ти, то ра - ди - мо са - да ми.

Исходи учења

Током учења ученик/ученица ће моћи да:

- пјева појединачно или у групи народне и умјетничке пјесме у обиму до пет тонова,
- изведе једноставне кореографије на игре са пјевањем,
- импровизује покрете слушајући музичке примјере из школског садржаја за трећи разред.

Ток часа

1. корак/активност: Ученици и ученице разговарају о својим рођацима, дједу, баби и описују њихове особине, навике, понашање. Наставница/наставник

их упућује на тему часа, гдје ће се кроз нову игру упознати са једном необичном баком.

2. корак/активност: Ученици и ученице уче пјесму по утврђеном методском поступку. Кад је пјесма научена, наставница/наставник показује покрете. Ученици и ученице уче покрете, пратећи кореографију коју изводи наставница/наставник.
3. корак/активност: Ученици и ученице изводе игру.

Опис игре:

Ученици и ученице су поређани у круг. Један ученик/ученица је изабран да стоји у средини круга. Сви ученици и ученице пјевају, а он/она ће пјевати само дио пјесме, када на њега/њу дође ред.

Хеј, гле у шуми, кућа стара – ученици и ученице држе једну руку на боку, а другу на челу заглављани у даљину.

Ту ето живи бака Мара – показују прстом гдје живи.

Са седам синова – рукама показују број 7.

И сви без обрва – покривају обрве.

Са оваквим главама – показују велику главу.

Са оваквим ушима – показују огромне уши.

Са оваквим очима – показују велике очи.

Са оваквим брадама – показују дугачку браду.

Све што сада радим ја, нека раде дјеца сва – ученик/ученица, који/која стоји у средини круга, пјева овај дио и показује радњу по избору (пуцкета прстима, пљеска длановима, скакуће...)

Све што сада радиш ти, то радимо сада ми – пјевају ученици и ученице и понављају ту радњу коју је извео/извела ученик/ученица.

Ђед

(М. Матановић)

$\text{♩} = 110$

Нај - ви - ше на св'је - ту во - лим сво - га ђе - да,
3 бр - ко - ви му ду - ги ко - са му с'је - да,
5 бр - ко - ви му ду - ги, ко - са му с'је - да.

Са њим тајне д'јелим,
неће ни да писне.
Води ме у шетњу,
за руку стисне.

Да ме туку не да,
зато волим ђеда.
Кад ме баба тражи,
ђед је на стражи.

Исходи учења

Током учења ученик/ученица ће моћи да:

- пјева појединачно и у групи народне и умјетничке пјесме у обиму од пет тонова у 2/4 и 3/4 такту,
- интерпретира пјесму уважавајући изражајне елементе: темпо (брзо-споро), динамика (тихо-гласно),
- обликује пјевачки глас и препознаје кретање гласа (наниже-навише), интонативно коригујући интерпретацију.

Звучни запис: умјетничка пјесма *Ђед*

Ток часа

1. корак/активност: Ученици и ученице разговарају о музичкој игри коју су научили на претходном часу. Разговарају о бака Мари и упоређују је са својом баком. Разговарају и о дједу. Наводе њихове особине које највише воле.
2. корак/активност: Ученици и ученице слушају звучни запис пјесме *Ђед*, а затим посматрају и анализирају текст из уџбеника. Пореде дједа из пјесме са својим дједом.
3. корак/активност: Слиједи обрада пјесме по методском поступку за обраду по слуху.
4. корак/активност: Ученици и ученице цртају свог дједа.

Ко то пјева?

Исходи учења

Током учења ученик/ученица моћи ће да:

- слушно препознаје глас дјетета и одраслих (мушки, женски глас).

Звучни запис: примјери за дјечији, мушки и женски глас, дјечији и мјешовити хор.¹

Ток часа

1. корак/активност: Ученици и ученице разговарају о омиљеним пјесмама, пјесмама са фестивала и извођачима. Гледају видео-записе фестивалских пјесама (нпр. са фестивала „Наша радост“) и уочавају солисту и хор.
2. корак/активност: Ученици и ученице слушају примјере: соло извођење дјечијег, мушког и/или женског гласа и препознају извођаче. Ученице и ученици разликују хорско и солистичко пјевање одраслих и дјеце.
3. корак/активност: Ученици и ученице повезују преслушане примјере са одговарајућом илустрацијом у уџбенику и испод ње уписују име извођача.

Рјешења Музичке мозгалице

Како се зове група пјевача? (хор)

Како се зове када пјева једна особа? (солиста)

Колико баба Мара има синова? (седам)

Ко су били Бременски музиканти? (магарац, пијетао, пас, мачак)

Који пријатељи Винија Пуа су наведени у пјесми? (тигар, кенгур, сова)

Према *Јесењој бројалици*, шта смо набрали код мале Иве? (крушке)

Ко је небески пјесник? (мјесец)

Како падају листови у *Јесенској пјесми*? (тихо)

Ко је у пјесми суперхерој из дјетињства? (тата)

Ко у пјесми има велике бркове и сиједу косу? (ћед)

---

¹ (са Јутјуба)

4. У СВИЈЕТУ ИНСТРУМЕНАТА

Кларинет

Исходи учења

Током учења ученик/ученица ће моћи да:

- визуелно и звучно препозна и именује звучну боју кларинета,
- својим ријечима опише карактер различитих композиција.

Звучни запис: В. А. Моцарт: *Концерт за кларинет у А-дуру* (одломак)
Џ. Гершвин: *Рапсодија у плавом* (одломак)
К. Сен-Санс: *Кукавица у дубини шуме*

Ток часа

1. корак/активност: Ученице и ученици слушају музичке примјере и препознају инструменте које су учили: виолину, клавир, флауту. Описују изглед и начин добијања тона, а посебну пажњу посвећују боји тона. Разговарају о изгледу и начину добијања тона код флауте. Констатују да припада групи дувачких инструмената, јер се тон добија дувањем у цијев.
2. корак/активност: Ученици и ученице слушају одломак из музичког дјела *Концерт за кларинет у А-дуру* В. А. Моцарта, са задатком да, слушајући звучну боју, препознају којој групи инструмената припада. Ученице и ученици препознају да је ово дувачки инструмент. Наставница/наставник објашњава да су чули инструмент који се зове кларинет.
3. корак/активност: Наставница/наставник упућује ученице и ученике да пажљиво погледају инструмент у уџбенику, а затим га опишу. Ученице и ученици уочавају да се састоји од цијеви и да је црне боје. Наставница/наставник објашњава да се приликом свирања инструмент држи испред себе, а тон се добија дувањем у цијев и притискањем „дугмади“.
4. корак/ активност: Ученици и ученице слушају одломак из дјела Џ. Гершвина *Рапсодија у плавом*. Описују боју тона: продорна, снажна, тамна, може да звучи дубоко, високо, пискаво.
5. корак/активност: Ученици и ученице гледају извођење дјела В. А. Моцарта *Концерт за кларинет у А-дуру* (одломак) и коментаришу понашање извођача у оркестру, шта ради диригент, како води оркестар, како изгледа кларинетиста док свира, како се крећу прсти по кларинету док изводи тонове.

6. корак/активност: Наставница/наставник упућује ученике и ученице на сљедећи музички примјер. Као што су већ чули, инструменти својим звуком и бојом тона могу да имитирају неке појаве у природи, животиње и слично. Ученици и ученице пажљиво слушају музичко дјело К. Сен-Санса *Кукавица у дубини шуме*, са задатком да препознају кога имитира кларинет. Ученици и ученице препознају звук који подсјећа на птицу кукавицу. Код сљедећег слушања реагују на специфичан звук „ку-ку“ покретом руке (показују тонски скок наниже). Наставница/наставник на табли записује назив композиције и име композитора.

Виолончело

Исходи учења

Током учења ученик/ученица ће моћи да:

- визуелно и звучно препозна и именује звучну боју виолончела,
- користи цртеж, покрет или наративно покаже лична размишљања и осјећања на музичке примјере.

Звучни запис: К. Сен-Санс: *Лабуд*

Ток часа

1. корак/активност: Ученици и ученице слушају композицију Н. Паганинија *Каприс* бр. 24, препознају виолину, описују изглед и боју тона. Описују начин добијања тона.
2. корак/активност: Ученици и ученице слушају композицију К. Сен-Санса *Лабуд*, са задатком да препознају инструменте који изводе дјело. Наставница/наставник подстиче ученике и ученице да препознају да гудачки инструмент свира мелодију, а клавир свира пратњу. Наставник/наставница објашњава да се гудачки инструмент који су чули зове виолончело.
3. корак/активност: Наставница/наставник упућује ученике и ученице да пажљиво погледају илустрацију у уџбенику, а затим опишу инструмент. Описују положај и начин држања при свирању, упоређују инструмент са виолином и уочавају разлику у величини, али и сличност при добијању тона.
4. корак/активност: Ученице и ученици поново слушају композицију К. Сен-Санса *Лабуд*, са задатком да опишу утиске. Послије слушања наставница/наставник подстиче ученике и ученице да изразе сопствени доживљај и запажања:
  - Како се кретала мелодија: да ли је била мирна, њежна, таласаста, груба, са успонима и падовима?
  - Опиши мелодију клавира и упореди је са мелодијом коју изводи виолончело. (Уз навођење наставнице/наставника требало би да препознају да клавир свира пратњу која тече у краћим тоновима, а виолончело главну мелодију у дужим.)
5. корак/активност: Наставница/наставник показује илустрације лабуда

и контрастне животиње, са задатком да ученици и ученице препознају која илустрација одговара дјелу. Претпоставка је да ће ученици и ученице препознати да илустрација лабуда одговара карактеру дјела. Наставница/наставник на табли записује име композитора и назив дјела. Ученици и ученице илуструју слушано дјело у Дневнику слушања.

Харфа

Исходи учења

Током учења ученик/ученица ће моћи да:

- визуелно и звучно препозна и именује звучну боју харфе.

Звучни запис: П. И. Чајковски: *Валцер цвијећа* (одломак)

Б. Сметана: *Влтава* (обрада за харфу, одломак)

Ток часа

1. корак/активност: Ученици и ученице, кроз игру испадања, обнављају знање о инструментима које су учили – слушају музичке примјере и погађају који инструмент свира; ко не погоди – испада. Игра се завршава када остане један/једна ученик/ученица.
2. корак/активност: Ученици и ученице слушају композицију П. И. Чајковског *Валцер цвијећа* (одломак). Уочавају да инструмент звучи необично и да има специфичну боју, а наставница/наставник објашњава да се овај инструмент назива харфа.
3. корак/активност: Ученици и ученице посматрају фотографију инструмената у уџбенику и уз помоћ наставнице/наставника описују његов изглед.
4. корак/активност: Ученици и ученице слушају композицију Б. Сметане *Влтава*, обрада за харфу, са задатком да опишу боју тона (свијетла, прозачна, њежна). Гледају видео-запис извођења, описују начин држања инструмента приликом свирања и начин добијања тона.
5. корак/активност: Ученици и ученице рјешавају задатке у дијелу Музичке мозгалице.

Миш у позоришту – музичка прича

(А. Филиповић)

Исходи учења

Током учења ученик/ученица ће моћи да:

- разговара са другима о свом доживљају музике и аргументује га,
- препозна звучну боју инструмената.

Звучни запис: звучни примјер музичке приче

Ток часа

1. корак/активност: Ученици и ученице разговарају о инструментима које су научили до сада. Упоредјују их међусобно, њихову боју тона, изглед и начин држања приликом свирања. Упоредјују људске гласове – мушки, женски и дјечији, боју и разлике међу њима.
2. корак/активност: Наставница/наставник упућује ученике и ученице да пажљиво слушају музички примјер и прате причу. Током слушања прате илустрације у уџбенику и описују звучну боју инструмената.
3. корак/активност: Послије одслушаног примјера ученици и ученице износе своје мишљење, описују темпо, динамику, ритам, учеснике. Разговарају о осјећањима која су доживјели слушајући причу – страх, срећу, радост, забринутост. Наставница/наставник поново пушта музичку причу, а ученици и ученице допуњавају своје одговоре, исказују мисли и осјећања.
4. корак/активност: Ученици и ученице у Дневнику слушања цртају најинтересантнији дио приче. По жељи, ученици и ученице осмишљавају своју музичку причу.

Миш у позоришту (музичка прича)

Једног кишног поподнева, мали миш Максим сакрио се бјежећи од грмљавине. Склонио се у једном кутку зграде, не знајући гдје је. Одједном, продоран звук га је тако престашио да је поскочио од страха. А онда је чуо умилне звуке који су допирали до његових ушију. Препознао их је. Били су то звуци В _ _ _ _ _ (виолине). Затим је уз тај звук чуо звук још једног инструмента, онда још једног, па још једног (гудачки инструменти). Онда је чуо инструменте другачијег, свечаног звука (лимени дувачки инструменти).

Музика је била све гласнија, продорнија. „Шта ли се то дешава?“, питао се Мак-

сим. Под се тресао, срце му је тукло снажно, баш у ритму бубњева који су се чули. Одједном, зачу се глас: „Почињемо!“ Максим је провирио кроз рупицу и видио човјека који држи диригентску палицу. Схватио је да је то Д _____ (диригент). Извођачи на сцени су били свечано обучени, а преко пута њих, људи су у гледалишту мирно сједјели и чекали почетак. Максим коначно схвати, налази се у П _____ (позоришту) и убрзо почиње К _____ (концерт).

„Максима, о Максима!“ – допирао је издалека глас његове забринуте маме. Максим је потрчао преко бине, попео се на клавир, прескочио пулт за ноте, наста вио да трчи и брзо се провукао кроз рупицу, остављајући за собом диван звук и мелодију оркестра која се још дуго чула у даљини. Када су сјели да вечерају, његови браћа и сестре су га радознало гледали, а он је на сав глас узвикнуо: „Доживио сам невјероватну музичку авантуру!“

5. УЧИМО ДА СВИРАМО

Моја мама (А. Филиповић)

1 Сва - ке но - ћи мој - ја ма - ма сво - јом ру - ком, кад је та - ма

5 рас - тје - ру - је ру - жне сно - ве, пје - ва ње - жно, ме - не зо - ве.

9 Сво - јим гла - сом љу - бав ша - ље, да - је топ - ле за - гр - ља - је.

13 По - ру - чу - јем сви - ма ва - ма, нај - бо - ља је мо - ја ма - ма.

Миш и плиш

(А. Филиповић)

Музички нотни запис за песму „Миш и плиш“ у 2/4 временском метру. Мелодија је изградена од четвртних и осмичаних нотних вредности. Текст песме је на српском језику.

Чуј - те му - ке је - дног ми - ша ку - пи - о је шал од пли - ша.

5
Ал' по - че да па - да ки - ша, сква - си ми - шу шал од пли - ша.

9
Са - кри - о се ма - ли миш, до - бро чу - ва он свој плиш.

13
Кад се ки - ша сти - ша, ви - дје - ће - те шал и ми - ша.

Исходи учења

Током учења ученик/ученица ће моћи да:

- свира на мелодијским инструментима – металофону, звончићима или нотатону (на елементарном нивоу),
- изведе бројалице говорне и пјеване (два тона), користећи изражајне елементе.

Припрема за час: Наставница/наставник ће за час припремити на великом картону (или некој сличној подлози) нацртане плочице нотатона/металофона. Поља треба да су довољно велика, да ученици и ученице могу по њима да скачу као у игри „школице“. На плочицама су написана разна имена и појмови - ДОра, РЕната, МИлан, ФАтима, СОлиста, ЛАмпа, СИр, ДОмовина и обојена су различитим бојама. (Називи тонова су написани да би их ученици и ученице визуелно памтили и повезали, када у четвртном разреду буду учили тонове Ц-дур љествице.)

Ток часа

1. корак/активност: Ученици и ученице слушају правила игре, која објашњава наставница/наставник, а разбрајалицом се бира први учесник у игри. Када се изговори одређено име или појам који се налазе на подлози, ученик или ученица скакуће до тог појма/имена. Док ученик или ученица скачу до одређеног имена/појма, наставница/наставник их прати свирањем на инструменту.

Игра се завршава када сви ученици и ученице, који желе, учествују у игри по једном.

2. корак/активност: Ученици и ученице кроз разговор износе запажања о игри (неке плочице су дуже, а неке краће, неке производе дубље, а неке више тонове, другачије су боје и имена). Наставница/наставник упућује ученике и ученице да погледају уџбеник, гдје ће уочити илустрацију која одговара пољима из одигране игре.
3. корак/активност: Ученици и ученице пажљиво посматрају илустрацију металофона у уџбенику и плочице на том инструменту. Наставница/наставник дијели ученицима и ученицама инструменте, а они упоређују боје на металофону и на илустрацији из уџбеника.
4. корак/активност: Ученице и ученици посматрају записе пјесама у овом поглављу уџбеника и примјећују различите боје. Наставница/наставник објашњава да су симболи за свирање смјештени у простор у који уписујемо ноте, а затим скреће пажњу на обојене плочице металофона у уџбенику и упоређује их са плочицама на инструменту испред њих. Објашњава начин извођења: када у уџбенику виде слику/симбол плаве боје, тада свирају по плочици плаве боје (сол), а кад виде слику/симбол жуте боје, свирају по плочици жуте боје (ми). Ученици и ученице уочавају да су тонови различитих висина. (Боје на металофону су према *Rainbow* методи.)
5. корак/активност: Ученици и ученице уз помоћ наставнице/наставника изводе бројалице на два тона по бојама/симболима који су представљени у уџбенику.

Напомена: Претпоставка је да сваки кабинет за предмет Музичка култура посједује мелодијске инструменте (нотатон, хроматски металофон или звончиће). Бројалице, које се у трећем разреду обрађују на два тона, ученици и ученице уче да свирају.

Сњешко Б'јелић

(А. Филиповић)

Исходи учења

Током учења ученик/ученица ће моћи да:

- изведе бројалице говорне и пјеване (два тона) користећи изражајне елементе,
- свира на мелодијским инструментима – хроматском металофону, звончићима или нотатону (на елементарном нивоу),
- својим ријечима опише карактер различитих композиција.

Звучни запис: А. Вивалди: *Зима*

Ток часа

1. корак/активност: Ученици и ученице одговарају на питалицу чије је рјешење Зима (зубе нема, а ипак уједа). Разговарају о овом годишњем добу и објашњавају зашто воле зиму: због снијега, скијања, санкања, грудвања, Нове године, Сњешка Бијелића.
2. корак/активност: Ученици и ученице слушају како бројалицу изводи наставница/наставник, изговарајући је прецизно. Понављају јасно артикулишући текст и користећи изражајне елементе, користећи покрет гласа (два тона).
3. корак/активност: Ученици и ученице добијају мелодијске инструменте, а затим посматрају запис пјесме у уџбенику. Уочавају разлику у односу на претходне пјесме које су свирали (тонови се налазе на другом мјесту и другачије су боје). Наставница/наставник скреће пажњу ученицима и ученицама на

обојене плочице нотатона/металофона у уџбенику и упоређује их са плочицама на инструменту испред њих. Када виде слику/симбол зелене боје, свирају по плочици зелене боје (фа), а када виде симбол жуте боје, свирају по плочици жуте боје (ми). Наставница/наставник упоређујући мјесто тона у линијском систему, упућује ученике и ученице на закључак да су тонови различитих висина. Ученици и ученице увјежбавају свирање пјесме.

4. корак/активност: Ученици и ученице слушају композицију А. Вивалдија *Зима*, са задатком да препознају извођаче (гудачки оркестар). Током другог слушања опажају темпо и динамику, описују како утичу на њихове мисли и осјећања и описују своје утиске. Наставница/наставник током трећег слушања показује ученицима и ученицама двије илустрације. Ученици и ученице бирају ону која, по њиховом мишљењу, одговара слушаном примјеру. Послије слушања, ученици и ученице образлажу избор.

6. МУЗИЧКА СЛУШАОНИЦА

Музички жанр

Исходи учења

Током учења ученик/ученица ће моћи да:

- класификује слушане примјере по врстама и жанровима (умјетничка, традиционална, филмска),
- дискутује о бројним разлозима настанка музике у различитим контекстима (свечана музика, музика за плес).

Звучни запис: црногорска народна пјесма (*Шетајући поред Љубовића*)

македонска народна пјесма (*Македонско девојче*)

народна пјесма из Србије (*У Будиму граду*)

шкотска традиционална пјесма (примјер за гајде)

Ј. Штраус, *Радецки марш*

Г. Ф. Хендл, *Радост свијету (Joy to the world)*

музика из цртаног филма Краљ лавова, *Lions sleeps tonight*

музика из цртаног филма Залеђено краљевство, *Let it go*

музика из цртаног филма Љепотица и звијер, *Beauty and the beast*
(Celine Dion & Peabo Bryson)

Ток часа

1. корак/активност: Ученици и ученице гледају видео-записе у којима су приказане народне ношње разних држава, а затим описују и коментаришу разлике.
2. корак/активност: Ученици и ученице слушају музичке примјере: народну пјесму из Црне Горе, народну из Србије, народну музику из Шкотске и народну пјесму из Сјеверне Македоније. Уочавају да се неке од пјесама пјевају на другом језику, да се музика изводи на различитим инструментима и да се све разликују од црногорских народних пјесама. Закључују да су народне пјесме различитих држава карактеристичне и препознатљиве.
3. корак/активност: Ученици и ученице пажљиво слушају музичке примјере које ће према свом доживљају и осјећају описати, а затим изводити покрете уз музику.
4. корак/активност: Ученици и ученице слушају композицију Ј. Штрауса *Радецки*

марш. Након слушања описују карактер композиције и уочавају/објашњавају да их ова музика подстиче на покрет. Након другог слушања, ученици и ученице спонтано почињу да се крећу уз музику, у ритму марша.

- корак/активност: Ученици и ученице слушају композицију Г. Ф. Хендла *Радост свијету (Joy to the world)*, а по одслушаном примјеру закључују да примјер изводи дјечији хор. Уз помоћ наставнице/наставника описују свечани карактер дјела.
- корак/активност: Ученици и ученице слушају музичке нумере из цртаних филмова и, пратећи илустрације у уџбенику, погађају који примјер одговара којој илустрацији. Ученици и ученице описују свој доживљај током слушања музичких примјера.
- корак/активност: Слушањем разноврсних музичких примјера, ученици и ученице закључују да постоје различите врсте музике. Констатују да су на почетку часа чули народну музику, која се пјева уз пратњу народних инструмената. Затим су слушали умјетничку музику, која се изводи на умјетничким инструментима, а уз њу су изводили плесне кораке. На крају су слушали примјере музике из анимираних филмова, која има забавни карактер. Уз помоћ наставнице/наставника ученици и ученице разговарају о разлозима и потреби за различитим музичким жанровима.

Напомена: Због сложености наставне теме, бројности музичких примјера за слушање и реализацију часа, предлажемо да се за реализацију ове теме планирају два школска часа. Наведени звучни примјери су приједлози.

На крилима филмске музике

Исходи учења

Током учења ученик/ученица ће моћи да:

- својим ријечима опише карактер различитих композиција,
- користи цртеж, покрет или наративно покаже/опише лична размишљања, слике и осјећања на музичке примјере прилагођене узрасту трећег разреда.

Звучни запис: музика из филма *Мери Попинс, Димничар*

музика из цртаног филма *Краљ лавова, Хакуна Матата*

музика из цртаног филма *Залеђено краљевство 2, Into the unknown*

музика из филма *Моје пјесме, моји снови, До, Ре, Ми*

Ток часа

- корак/активност: Ученици и ученице разговарају о омиљеним цртаним филмовима. Наставница/наставник показује илустрације из цртаних филмова (уџбеник, стр. 53), а ученици и ученице их препознају и говоре наслове. Наставница/наставник објашњава како настаје музика за неки филм, да је

- пише композитор/композиторка и да често неки одломци постану толико популарни да се изводе самостално, ван филма.
2. корак/активност: Ученици и ученице слушају одломак из мјузикла *Мери Полинс*. Препознају примјер (јер су га већ слушали), а затим описују атмосферу. Закључују да музика одговара радњи филма и коментаришу шаљиву атмосферу у примјеру.
  3. корак/активност: У даљем току часа, ученици и ученице слушају музичке нумере из филмова: *Краљ лавова*, *Залеђено краљевство*, *Моје пјесме, моји снови*. Пратећи илустрације у уџбенику, погађају које одговарају слушаним примјерима. Ученици и ученице гледају видео-записе из наведених филмова и уочавају да су неки примјери из анимираних, а неки из филмова за дјецу. Послије прегледаних и преслушаних нумера, описују свој доживљај током слушања.
  4. корак/активност: Ученици и ученице илуструју у Дневнику слушања свој доживљај композиције која им се највише допала.

ЛИТЕРАТУРА

Васиљевић Зорислава, *Музички буквар*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1991.

Васиљевић Миодраг, *Народне мелодије Црне Горе*, Музиколошки институт, Београд, 1965.

Вујичић Бранка, Костић Сунчица, Ђуришић Снежана, Наумовски Александра, *Чудесни свијет звукова 3*, Музичка култура за трећи разред деветогодишње основне школе, Завод за уџбенике и наставна средства, Подгорица, 2005.

Ивановић Нада, *Музика у основној школи*, Завод за уџбенике и наставна средства, Подгорица, 2008.

Илић Владица, *Музичка култура за трећи разред основне школе*, Креативни центар, Београд, 2016.

Јабланов Нада, *Народне песме и игре за децу, родитеље, васпитаче и учитеље*, друго издање, Креативни центар, Београд, 2006.

Мартиновић-Богојевић Јелена, Папић Милена, Дурковић Биљана, *Чаролија музике 3*, Музичка култура за трећи разред деветогодишње основне школе, Завод за уџбенике и наставна средства, Подгорица, 2013.

Предметни програми за први циклус основне школе, Завод за школство, Подгорица, 2009.

Предметни програм МУЗИЧКА КУЛТУРА за I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII и IX разред основне школе, Завод за школство, Подгорица, 2017.

Стоковић Петар, *Настава музичке културе*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1988.